

nes a tots, i si regeixen en el transcurs de la seva vida psicològica unes lleis semblants a les que s'han trobat que regulen el desenvolupament de la infància i de l'adolescència. Finalment, s'ocupa de la influència que els factors necessitat i deure exerceixen damunt la vida i els canvis de prevalència en determinades biografies, l'harmoniosa convivència d'una i altra en les vides normals i les desviacions en sentit d'obeir sols les necessitats o bé consagrar-se enterament als deures, com si no existissin aquelles, citant com a exemples de la primera tendència a Josephine Beauharnais, Casanova i Brummel, i de la segona a Kant.

Avui que les biografies han conquerit un lloc preeminent en el moviment literari internacional, amb col·laboracions tan privilegiades com les d'Emil Ludwig, Maurois i altres, pot considerar-se com un encert el marcar aquesta orientació, que d'antuvi ha de limitar-se a un examen retrospectiu i que lluita amb serioses dificultats, perquè una enquesta detallada sobre la vida de les grans figures històriques és sols possible en les dels contemporanis per l'abundosa, i tal vegada excessiva, quantitat de material; però ja resulta més difícil enllà dels temps per la constant mixtificació dels fets històrics i la deformació interessada dels personatges a través d'historiadors i cronistes, hostils o excessivament afectes.

Reeixirà en les seves recerques? Es difícil de preveure, perquè intervenen tants factors en el determinisme psicològic de l'individu, uns d'ordre intern i d'altres d'ordre mesològic, que l'èxit o el fracàs social d'una vida i el seu condicionament espiritual no es poden prejutjar a *priori*, salvant, naturalment, aquells casos on el quadre constitucional perfila un tipus de personalitat morbosa, car aleshores els elements ponderables de base temperamental ja permeten orientar aproximadament els fonaments pronostics.

Altrament, aquestes idees havien estat ja objecte d'observació i anàlisi en mantes ocasions per la nostra banda, havent-nos cridat l'atenció majorment l'estudi de Ch. Bühler, per aquesta coincidència ideològica.

R. T.